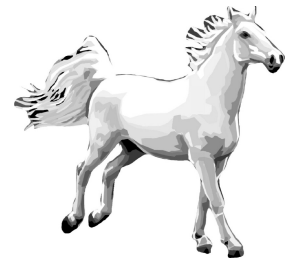

Hesteklubben Equus

April 2009

Foredrag om hovsundhed ved barfodssmed Lioba Jung – 28. marts 2009

Lioba bor sammen med sin mand og fem heste på en gård i Slesvig-Holsten. Hun har redet, siden hun var seks år, og rider i dag klassisk dressur – uden sadel og hovedtøj. Både hun og hendes mand arbejder som barfodssmede – eller hovplejere, som de selv kalder det. De arbejder efter en amerikansk metode (Natural Hoofcare), men henter også inspiration hos andre barfodssmede for hele tiden at forny sig. Hesten og især måden, hesten bevæger sig på, kommer i første række. Hvordan hoven ser ud er mindre vigtig. Deres filosofi er, at hoven skal tilpasses hestens behov. Ud over deres arbejde som barfodssmede underviser Lioba og hendes mand i trailerlæsning og arbejde fra jorden.

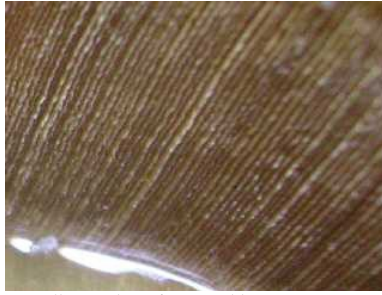
Lioba holdt et spændende og informativt foredrag om hestens hove – deres opbygning, funktion og sygdomme – og viste efterfølgende, hvordan hun beskærer og filer dem.

Her følger et resume af foredraget:

Hovens opbygning

Hovkapslen vokser som en sko rundt om hovbenet. Kapsel og knogler bindes sammen af lamellaget. Lamellaget indeholder omkring 400 lameller, som, hvis de blev foldet ud, ville være på størrelse med en fodboldbane. Lamellerne, som dels sidder på hovvæggen, dels på hovbenet, griber ind i hinanden som en lynlås. Lamellaget vokser ned fra kronranden sammen med de andre lag i hoven. Et enzym gør, at lamellerne kan skille sig ad ("lynlåsen" går op), når hoven vokser. Ved for meget foder produceres for meget enzym, så lamellerne går i stykker, og hesten bliver forfangen.

Lamellerne kan også gå i stykker ved forkert belastning, fx når hoven bliver for lang. Den ekstra længde gør, at hesten ikke ruller/kipper over på hoven, som den bør, og den forreste del af hoven kommer til at virke som en løftestang for hvert skridt. Herved rives lamellerne fra hinanden i den forreste del af hoven.

Lameller i siden af en sund hov

Lameller i den forreste del af en hov, som har været for lang

Hornvæggen består af to dele: de yderste 2/3 er opbygget af små, ovale hornrør, som er uegnet til at bære vægt. De fungerer som beskyttelse mod stød og slag. Hvis de skal bære, bøjer de. Den inderste 1/3 – også kaldet vandlinjen – består af små, runde hornrør, som kan bære vægt.

I den bagerste del af hoven findes blødere strukturer: stråle og dragtbrusk. Dragtbrusken kan også blive påvirket af en for lang hov. Når hoven ikke kan kippe optimalt, fordi den er for lang, udsættes dragtbrusken for et voldsomt træk. Herved stiger risikoen for forbeninger, idet kroppen forsøger at forstærke overbelastede dele. Det fører så til det, der hedder forbenet dragtbrusk.

Hovmekanismen

Ved hovmekanisme forstås spredningen og sammentrækningen af hovkapslen ved belastning og aflastning. Hovmekanismen har stor betydning for

- blodgennemstrømningen (hovbenet indeholder mange blodkar)
- støddæmpningen
- varme
- nervernes funktion (hesten træder sikkert, fx på is og sne)
- understøtter stofskiftet (giftstoffer transporteres bort)

Forskelle på heste, som lever frit, og heste, som lever i fangenskab

Fritlevende heste

Søger føde 16-18 timer i døgnet
(heste har ikke menneskets døgnrytme)

Kommer ikke i berøring med fedt og lign.;;
vander hovene, når de drikker, eller
når de går gennem mudrede områder

Kommer (næsten) aldrig i berøring med
deres afføring

Går meget af tiden på fast underlag

Heste i fangenskab

Står ofte mange timer om dagen i
deres boks, eller på jordfold

Bliver ”plejet” med fedtstoffer, olier osv.

I boksen er bunden beskidt

I boksen er bunden blød

Har hovedet nede ved jorden det meste af tiden, hvor de går og æder

Står stille med hovedet højt eller en smule sænket (dragtområdet belastes mere, end når den går med hovedet nede ved jorden)

Føden er sparsom, men alsidig

Rigeligt og ensidigt foder, ingen mulighed for selv at vælge

Følgerne af disse forskelle

Hovene belastes forkert, når hesten står stille for længe ad gangen – i kombination med ammoniak fra afføring og urin, som kan løsne hornet, fører det til misdannelse af dragter og dragtstøtter.

For dårlig blodgennemstrømning på grund af for lidt bevægelse hhv. al bevægelse på én gang i stedet for jævnt fordelt over dagen.

Ingen mulighed for tilpasning til hårdt underlag, da der næsten udelukkende tilbydes bløde bunde. – Jo mere hesten går på hårdt underlag, jo mere vokser hoven.

Kontakten med afføring og urin medfører sur stråle, svamp og en generel opblødning af hornlaget.

Overfodring eller mangel på bestemte stoffer kan føre til fx betændelse i læderhuden.

Sygdomme i hoven

De fleste sygdomme i hoven opstår på grund af holdninger, som hesten indtager for at aflaste dele af kroppen. Når en hest ikke træder igennem, sætter tåen først ned eller overbelaster den ene side af hoven, opstår der skadelige påvirkninger, som på sigt skader knogler, sener og ledbånd.

De næsthyppigste sygdomme opstår på grund af overfodring: forfangenhed i alle stadier.

Som ved alle sygdomme gælder: helbredelse opnås kun ved at fjerne årsagen!

Ved forfangenhed forrykkes vinklen på hovvæggen i forhold til vinklen på hovbenet. Når helingen begynder, efterhånden som raske lameller vokser frem, ses igen en korrekt vinkel under kronranden. Det er tegn på, at hovkapslen igen er fast forbundet med hovbenet via lamellaget.

Det er ofte de små ponyer, som bliver forfangne. De har så til gengæld den fordel, at deres hove heler hurtige, da de er kortere end hos store heste. Hoven vokser ca. en cm om måneden.

Med korrekt hovpleje (og en optimal foderplan) kan de fleste forfangne heste reddes!

I dette eksempel dannede der sig en hornvulst under hovbenet, så tåvæggen svævede. Buen dannede sig af sig selv, og vulsten faldt af.

Skader på selve hoven kan være hornspalter. Ved omhyggelig hovpleje vil en ny og sund hornkapsel vokse frem.

Til sidst et eksempel på en sund og stærk hov. Bemærk den tykke sål og draghjørner- og støtter.

Vi har lagt links på hjemmesiden til et par sider om naturlig hovpleje samt en artikel fra Magasinet Hest, der i streg og tekst fortæller om hovens opbygning.